

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму «Економіка»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

Нова соціоекономічна реальність, в якій нині опинилось людство, економічні системи різних країн, стала симбіозом трьох мегазрушень, мегапотрясінь – інформаційно-цифрових трансформацій, санітарно-епідеміологічних обмежень та широкомасштабної воєнної агресії. Вони спричинили неоднозначні наслідки для економічного зростання та соціальної якості в глобальних і національних координатах. Дослідження соціально-економічних процесів в таких умовах невизначеності, ризиків і динамічності структурних зрушень є науковою основою подальшого людського та соціально-економічного розвитку. Відтак, підготовка фахівців в цій сфері створює підґрунтя для формування інтелектуального потенціалу суспільства, здатного провадити важливі дослідження в новій соціоекономічній реальності.

Освітньо-наукова програма підготовки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня доктора філософії PhD галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка», розроблена в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія», дає підстави для наступних висновків:

- зміст програми відповідає компетентнісній моделі підготовки докторів філософії з економіки, а власне освітньо-наукова програма складена відповідно до набуття аспірантами інтегральної компетентності і орієнтується на забезпечення загальних і спеціальних (фахових) компетентностей. Програмні результати навчання відповідають специфіці дисциплін, які пропонуються до вивчення і сучасним вимогам до підготовки докторів філософії з економіки, які висуваються на сучасному ринку праці. Програма містить такі елементи, як загальну характеристику, чітко сформульовану мету підготовки, характеристику предметної області, орієнтацію, виокремлений основний фокус та особливості;

- в програмі узагальнені трудові функції випускників відповідно до їх придатності до працевлаштування та подальшого навчання; визначено особливості викладання та оцінювання; подано перелік компонент освітньої складової освітньо-наукової програми, описи обов'язкових та вибіркових дисциплін, умови реалізації освітньо-наукової програми в частині особливостей атестації здобувачів вищої освіти;

- в програмі передбачені дисципліни за вибором аспіранта. Конкурентною перевагою даної освітньо-наукової програми серед інших програм підготовки докторів філософії PhD зі спеціальності 051 Економіка є наявність оригінальної форми вивчення дисципліни - це дослідницький

семінар за відповідними тематичними спрямуваннями (Дослідницький семінар у галузі конкурентоспроможності та економічної безпеки держави та бізнесу / Дослідницький семінар у галузі міжнародної економіки, управління та міжнародних економічних відносин / Дослідницький семінар з актуальних проблем управління сучасним бізнесом). Окрім цього, програмою передбачено практичну підготовку «Педагогічна практика», що сприятиме формуванню у майбутніх докторів філософії компетентностей викладача;

- позитивною рисою є наповнення освітньої програми сучасними науковими курсами світового рівня, а також залучення до викладання як видатних науковців, так і фахівців-практиків.

Освітньо-наукова програма «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти на здобуття освітнього ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», розроблена в Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія» на високому науково-методологічному рівні, повністю відповідає встановленим вимогам підготовки здобувачів вищої освіти, принципам і традиціям української науки.

Завідувач кафедри
управління персоналом та підприємництва
навчально-наукового інституту
«Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна,
д.держ.упр., професор

Наталія СТАТІВКА

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму
«Економіка»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 051 «Економіка»

Освітньо-наукова програма «Економіка», що розроблена у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія» ґрунтується на напрацюваннях та здобутках наукової школи економістів, діяльність якої відрізняється плідною та багатовекторною співпрацею з академічною наукою.

Мета освітньо-наукової програми, що рецензується, є актуальною і затребуваною реальною економікою та дослідницьким середовищем й полягає у підготовці висококваліфікованих, інтегрованих у міжнародну академічну спільноту фахівців в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю «Економіка», які володіють сучасним критичним економічним мисленням та методологічним інструментарієм наукових економічних досліджень, здатних проводити оригінальні практикоорієнтовані наукові дослідження та створювати нові економічні знання, спрямовані на вирішення складних інноваційно-дослідницьких завдань, взаємопов'язаних, комплексних проблем управління розвитком соціально-економічних систем різних рівнів та на формування якісного людського капіталу в умовах постійних змін, а також самостійно провадити педагогічно-організаційну та професійну діяльність в сфері економіки, бізнесу та освіти.

Конкурентною перевагою програми є те, що формування дослідницьких навичок відбувається поєднанням освітніх компонент, серед яких не лише традиційна складова, що включає «методологію та організацію наукових досліджень», «управління науковими проектами та інтелектуальна власність», «сучасні освітні технології у вищій школі», а й ті, що відповідають вимогам часу та мають міждисциплінарний характер – «міждисциплінарний лекторій з актуальних проблем управління та розвитку соціально-економічних систем», «управління людським капіталом соціально-економічних систем в умовах сучасного світу», «аналітичні та чисельні методи досліджень в економіці». В межах зазначених освітніх компонент програми формуються загальні та спеціальні компетентності, що дозволяють випускнику програми, що рецензується, здійснювати оригінальні та комплексні дослідження складних соціально-економічних систем.

Архітектура програми передбачає можливість для формування здобувачем індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема за рахунок індивідуального вибору освітніх компонентів в встановленому нормативними документами обсязі, що відповідає принципам студентоцентрованого підходу та академічної свободи. Проте було б доцільно, щоб освітні компоненти вільного вибору здобувачів були продовж всього терміну навчання.

Разом з тим, представлена у документі логіко-структурна схема підготовки доктора філософії за спеціальністю «Економіка», що демонструє послідовність

вивчення освітніх компонентів по семестрах протягом перших двох років навчання за освітньо-науковою програмою та зв'язок між ними, що сприяє формуванню у здобувачів цілісного уявлення про зміст підготовки за рецензованою програмою, а також дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Наукова складова рецензованої програми передбачає проведення протягом усього періоду навчання власного дослідження, підготовку та публікацію наукових публікацій, а також дисертаційної роботи.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо, що рецензована освітньо-наукової програми «Економіка» підготовки докторів філософії з економіки у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія» відповідає сучасному рівню підготовки аспірантів за спеціальністю Економіка, заявлений перелік освітніх дисциплін надає можливість сформувати у майбутніх фахівців загальні та фахові компетентності та результати навчання, зміст освітньо-наукової програми базується на сучасних наукових економічних знаннях та практиці освітньої діяльності, що дозволяє рекомендувати її використання для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Рецензент

доктор економічних наук, доцент,
завідувач сектору промислової
політики та інноваційного розвитку
відділу промислової політики та
енергетичної безпеки Науково
дослідного центру індустріальних
проблем розвитку НАН України

О.І. Решетняк

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня освіти за спеціальністю 051 «Економіка» у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія»

Сучасний бізнес вимагає від його учасників не тільки системних знань економічної спрямованості, але й компетенцій дослідника, який може глибоко осмислити процеси, що відбуваються в сучасних соціально-економічних системах різних рівнів, зробити якісний аудит діяльності та вибудувати конкурентні стратегії розвитку бізнесу на основі застосування сучасних наукових методів дослідження. Тому навчання майбутніх докторів філософії з економіки є досить актуальним у т.ч. для різних бізнес-структур, аудиторських, консалтингових компаній.

Освітньо-наукову програму «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки зі спеціальності 051 Економіка, що рецензується, було розроблено робочою групою, яка складається з науково-педагогічних працівників Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», із залученням представника від здобувачів освіти.

Метою освітньої програми є підготовка висококваліфікованих, інтегрованих у міжнародну академічну спільноту фахівців в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю «Економіка», які володіють сучасним критичним економічним мисленням та методологічним інструментарієм наукових економічних досліджень.

В представленій освітньо-науковій програмі «Економіка» (ОНП) відображені цілі професійної підготовки, регламентуються очікуванні результати навчання, визначаються загальні та фахові компетентності, які має здобути фахівець вищої кваліфікації з економіки.

Загальні та фахові компетентності, які будуть отримувати здобувачі, що навчаються за програмою, мають науково-практичний характер і можуть бути

використані в майбутньому, як в їх науковій так і в професійній бізнес-діяльності.

Освітньо-наукова програма включає обов'язкові освітні компоненти, які передбачають формування системного наукового світогляду, набуття універсальних навичок дослідника і здобуття глибинних знань із економіки.

Сильною стороною оцінюваної програми є широкий спектр вибірових дисциплін, де зроблено акцент на управлінні розвитком та дослідженні конкурентоспроможності соціально-економічних систем, а також на актуальних проблемах управління сучасним бізнесом.

Вважаю, що освітньо-наукова програма «Економіка» Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія» відповідає вимогам до підготовки фахівців у галузі економіки, тенденціям та стандартам сучасної економічної освіти, актуальним трендам конкурентоспроможної бізнес-діяльності й може бути рекомендована для підготовки здобувачів наукового ступеня доктора філософії з економіки за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для третього (освітньо-наукового) рівня.

Директор Товариства
з обмеженою відповідальністю
«Аудиторська фірма
«Бізнес-елемент»»

Чайка А. С.